

ARHIVA +

Navodnjavanje u Hrvatskoj kao potraga za Božjom kapljicom

Silvana Perica

sri, 25/10/2023 - 10:12

Hrvatska i dalje zaostaje za prosjekom EU, a ni izdaleka se ne možemo mjeriti s mediteranskim zemljama iz kojih i uvozimo puno voća i povrća

Foto: Hina

Navodnjavanje u Hrvatskoj nikako da krene ozbiljnijim tempom: na posljednji državni natječaj za sufinanciranje navodnjavanja krajem prošle godine javilo se 112 poljoprivrednih gospodarstava s

kontinenta i 20 s područja jadranske obale, doznajemo u Ministarstvu poljoprivrede.

Prije toga, ukupno je do lipnja 2022. godine isplaćeno 14,8 milijuna eura za 463 projekta. Tu je i 18 projekata javnih sustava navodnjavanja iz ruralnog razvoja od 2014.-2020. u iznosu od 93 milijuna eura, sve u Slavoniji osim jednog u Dalmaciji.

Nisu to baš osobito velike brojke, iako nam globalno zatopljenje nudi već sad i neke prednosti, blage zime i topla ljeta, pa bi poljoprivredna proizvodnja mogla rasti. Na pitanje zašto je interes poljoprivrednika malen, koje su im prepreke na putu i zašto se ne uključuju, nismo dobili nikakav odgovor iz Ministarstva poljoprivrede.

Miroslav Kuskunović, poljoprivredni stručnjak iz agencije Kombinat 1969, kaže kako očito nešto ne štima u priči o navodnjavanju. Jer, država ipak nešto radi na gradnji sustava navodnjavanja, iako ne u mjeri u kojoj je to planirano, ali poljoprivrednici se ne priključuju.

- Nisam siguran da je napravljena dobra analiza koji su uzroci nekorištenja ovih sustava, nisu

utvrđeni ni stvarni efekti navodnjavanja na proizvodnju. Uvjeren sam da postoje različiti načini smanjivanja troškova priključenja, a budući da se izdvajaju značajna sredstva i za potpore poljoprivredi, trebalo bi osmisliti mjere kojima bi se potaknulo poljoprivrednike na promjenu razmišljanja i korištenja navodnjavanja u proizvodnji – posebice u proizvodnji povrća, voća, ali i drugih kultura jer su klimatske promjene i dugotrajne suše sve učestalije - kaže Kuskunović.

Dodaje i kako hrvatski poljoprivrednici očito nisu razvili svijest da je zbog klimatskih promjena navodnjavanje ključno, čak i za održavanje sadašnje proizvodnje.

Jedan od razloga slabog interesa mogu biti i rokovi zakupa državnog zemljišta, ako su kraći od traženih i ne daju dovoljnu sigurnost.

Iz Ministarstva nismo dobili odgovor ni na pitanje je li poznato koliko navodnjavanja ima u tzv. Projektu Slavonija, Baranja i Srijem. Usput, taj projekt nismo uspjeli naći kao dokument na stranicama Vlade RH, a naš sugovornik iz Poljoprivrednog instituta Osijek, predstojnik Odjela za poljoprivrednu tehniku i melioracije dr. Marko Josipović, kaže kako je šteta što tog dokumenta nema u javnosti, jer možda bi neki mogli pomoći u idejama i realizaciji.

Josipović procjenjuje kako se trenutno navodnjava oko 40 tisuća hektara, kako je već spremna infrastruktura za dodatnih 10 tisuća, te kako je cilj doći do 100 tisuća, što bi stvarno bio velik pomak za hrvatsku poljoprivredu.

Moguće je i da je prethodni trošak jedan od razloga slabog interesa za navodnjavanje. Jer, ako se želio prijaviti na natječaj, poljoprivrednik je morao računati na priličan trošak - sama prijava uz pomoć konzultanta, stajala ga je najčešće između sedam i deset tisuća kuna. Uz to je morao uložiti i u ostalu potrebnu dokumentaciju, glavni projekt i tehnološki projekt.

Ana Vulić iz Eurokonzaltinga Pula, konzultantske kuće koja surađuje s poljoprivrednicima pripremajući ih za natječaje, kaže kako novac utrošen na izradu glavnog projekta ne mora biti bačen, ako poljoprivrednik kani i bez europskog novca napraviti sustav navodnjavanja, pa projekt može iskoristiti. Naša sugovornica ističe i kako nema puno tvrtki koje se bave izradom projekata navodnjavanja, pa nisu mogle udovoljiti svim zahtjevima.

- Hrvatska je po udjelu navodnjavanih površina od oko 2,4 posto daleko ispod prosjeka EU koji iznosi 9 posto, a još dalje od

mediteranskih zemalja koje imaju prosječno 12,5 posto navodnjavanih površina - kaže Kuskunović. Dodaje kako u navodnjavanju prednjači Malta s 31,4 posto površina, a Španjolska, iz koje nam stižu velike količine voća i povrća, navodnjava 13,2 posto površina. Puno navodnjavaju i Italija, Cipar, Grčka.

Kuskunović ističe primjer Izraela, gdje se 46 posto obradivih površina navodnjava, poljoprivredna proizvodnja je u zadnjih nekoliko desetljeća povećana 12 puta, a izvoz donosi 1,6 milijardi dolara.

- Mnogi su hrvatski ministri poljoprivrede posjećivali Izrael, oduševili se i ubrzo sve zaboravili - kaže.

Iz Ministarstva poljoprivrede također upozoravaju na klimatske promjene i navode akcijski plan prilagodbe, koji uključuje i izgradnju rezervoara, uzgoj biljaka i životinja koje su otpornije na promjene, nove metode zaštite tla od isušivanja. Ne otkrivaju da li se štogod od tog plana već ostvaruje. Navode i kako se očekuje da bi do sredine ovog stoljeća mogle nastupiti promjene u broju dana aktivne vegetacije u nizinskim dijelovima.

- To može rezultirati pomacima u uzgoju, promjenom rotacije usjeva i promjenama pogodnih površina za voćnjake, vinograde i maslinike - ističu u ministarstvu, dodajući kako područja na kojima se sad baš i ne može ništa uzgajati mogu postati pogodna za poljoprivredu.

- Povišene temperature, zajedno s mogućnošću navodnjavanja mogu dovesti do povećanja prinosa, posebno za ozime usjeve ako zime budu blage - napominju.

Tko zna, možda će i na području Jadrana uskoro poljoprivreda postati isplativija od turizma. Dr. Josipović kaže kako očito stanovnici na obali i dalje, čini se, vide veću isplativost ulaganja u turizam. U vrijeme korone, pak, moglo se činiti važnim da Hrvatska proizvodi dovoljno hrane za svoje stanovništvo, takva kriza može se ponoviti, iako je proizvodnja zbog samodovoljnosti u suprotnosti s ekonomskim zakonima, ali može biti u skladu sa zakonima sigurnosti. Josipović kaže kako bi optimalno bilo kad bi izvoz hrane bio podjednak kao i uvoz.

Ako poradimo na ozbiljnom širenju navodnjavanja, da baš ne nalikuje previše potrazi za Božjom kapljicom, uz očito ubrzano zagrijavanje klime, duža ljeta i blage zime, možda bismo i mi mogli, poput Izraela, proizvoditi i izvoziti puno više nego sad.

Forum.tm donosi serijal tekstova o koracima koji su nužni za transformaciju Hrvatske u razvijeniju i bolje uređenu zemlju, u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

najnovije

čet, 30/11/2023 - 09:52

Kakve je promjene hrvatskog sustava osmislio Ivo Josipović

sri, 29/11/2023 - 08:12

Trebat će između pet i deset godina da bi željeznica došla u zadovoljavajuće stanje

pon, 27/11/2023 - 09:30

"Tito nije dopuštao da ga savjest zakoči i sputa"

pet, 24/11/2023 - 11:58

Ako selo dobije nogostup, kanalizaciju, brzi internet i dobar prijevoz, hoće li mladi poželjeti odseliti iz grada?

sri, 22/11/2023 - 11:12

KAL Band prvi put u Hrvatskoj

pon, 20/11/2023 - 09:06

Ljubo Jurčić: Hrvatske vlasti uopće nemaju ekonomsku politiku

pet, 17/11/2023 - 10:50

Novi prosvjed za slobodnu Palestinu

pet, 17/11/2023 - 09:44

Trebamo li zamišljati klimatsku apokalipsu?

čet, 16/11/2023 - 09:03

Obrazovanje na toboganu

uto, 14/11/2023 - 09:31

Posuđuju klupe i sadnice, ali najbolje u Hrvatskoj povlače europski novac – u prvih 6 mjeseci ove godine, već je "kapnulo" 90 milijuna eura

Impressum

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa:
Nova cesta 115,
10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom
kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za
slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra
GDJE? www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije